

6.5.2026

Eduskunnan hallintovaliokunta

Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 21.4.2026 hallituksen esityksestä (HE 52/2026 vp) eduskunnalle EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanemiseksi

HEL 2026-006753 T 03 00 00

Helsingin kaupungin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala antoi lausuntonsa esitysluonnoksesta sisäministeriölle 5.2.2026. Toimiala toteaa, että lausuntopalautetta on huomioitu hallintovaliokunnalle toimitetussa hallituksen esityksessä vain osittain.

Huomioidut kohdat

Toimialan vaatimus siirtymäsäännöksestä oleskeluluvan saaneiden kuntaan siirtymisen osalta on huomioitu — vastaanottolain 14 ja 14 a §:ään lisättiin siirtymäsäännös. Monitieteisen iän arvioinnin roolijakoa Maahanmuuttoviraston ja vastaanottokeskusten välillä on täsmennetty, vaikka toimialan vaatimus tehtävän siirtämisestä kokonaan ulkopuoliselle riippumattomalle taholle ei toteutunut. Myös turvallisten maiden määrittäminen esitetään nyt tehtävän valtioneuvoston asetuksella sekä julkisin varoin kustannettavan oikeusavun osalta ehdotetaan, että mahdollisuus oikeusapuun säilyy kaikilla, mutta oikeusapu rajataan kattamaan vain välttämättömät oikeusavustajan toimenpiteet.

Huomioimattomat kohdat

Toimiala pitää ongelmallisena, että seuraavat keskeiset kannat jäivät huomiotta:

Terveyspalvelujen järjestämisvastuun tulisi olla yksinomaan Helsingin kaupungilla ja hyvinvointialueilla, ei Maahanmuuttovirastolla. Esitykses-

6.5.2026

sä tätä ei ole aikataulullisista syistä harkittu. Tuottamis- ja järjestämistä vastuun osalta jää edelleen epäselvyyksiä ja tilannekohtaisia sopimuksia vaativia käytäntöjä, jota ei voida pitää tavoiteltavana tilana. Toimiala katsookin, että terveydenhuoltolakiin esitettävän säännöksen perustelut ovat yleisesti suppeat ja eri vaihtoehtojen tarkastelun osalta riittämättömät.

Lupa- ja valvontavirasto valvoo Helsingin kaupungin ja hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämistä ja tuottamista kun taas Maahanmuuttovirastolla on vastaanottopalveluihin nähden sekä järjestäjän, tuottajan että valvojan rooli. Terveystalveluon järjestämistä varten säilyessä Maahanmuuttovirastolla olisi sillä terveystalvelujen palvelutuotannon ohjaustehtävä Helsingin kaupungin ja hyvinvointialueiden tuottamiin välttämättömiin palveluihin. Helsingin kaupungille ja hyvinvointialueille esityksessä määritettävän terveystalvelujen tuotanto vastuun osalta palvelujen valvontarakenteet jäävät epäselviksi.

Laaja-alainen maahantulo herättää kysymyksen myös palvelutuotannon riittävydestä ja sen kasvattamisen vaatimista voimavaroista syntyvään palvelutarpeeseen nähden. Helsingin kaupungille ja hyvinvointialueilla tulisi turvata riittävät resurssit ja voimavarat, joilla kyetään vastaamaan kansainvälistä suojelua hakevien ja tilapäistä suojelua saavien määrän vaihteluihin ja laaja-alaisen maahantulon aiheuttamaan palvelutarpeen kasvuun, jotta samanaikaisesti kyetään turvaamaan kaikki lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Helsingin kaupungille ja hyvinvointialueille tulee turvata riittävät resurssit ja voimavarat myös siinä tapauksessa, että terveydenhuollon palvelujen järjestämistä vastuu näille asiakasryhmille olisi Helsingin kaupungilla ja hyvinvointialueilla.

Maksuttoman oikeusavun poistaminen hallintomenettelyssä vaarantaa kansainvälistä suojelua hakevien oikeusturvan monimutkaisessa hakemusprosessissa. Työnteko-oikeuden rajaaminen heikentää myöhempiä kotoutumista ja työllistymistä. Vastaanottorahan pienentäminen minimitasolle vaarantaa välttämättömän toimeentulon ja heikentää erityisesti lasten oikeuksien toteutumista.

Vastaanottopalvelussa hoivan ja hoidon tarpeessa olevien henkilöiden siirtyminen kuntaan viivästyy usein hoidon ja hoivan tarpeista johtuvien järjestelyjen vuoksi. Kuntaan siirtymisen tilanteessa hoivapalveluiden järjestäminen siirtyy Helsingin kaupungin ja hyvinvointialueiden vastuul-

6.5.2026

le ja henkilön tarpeen mukaisten palvelujen arviointi voi edellyttää erilaisia arviointijaksoja ennen sopivan palvelun aloittamista. Arviointijaksoille pääsyä voi joutua odottamaan. Arvioinnin toteuttamista heikentää muun muassa se, ettei aiempien hoivapalveluiden järjestämisestä synny rekisteritietoa kansalliseen tietovarantoon.

Kokonaisarvio

Toimiala pyytää ottamaan huomioon annetun lausuntopalautteen ja kiinnittämään erityistä huomiota terveyspalvelujen järjestämisvastuun selkeyttämiseen ja valvontaan sekä oikeusturvan ja perustoimeentulon riittävyyteen.

Lisätiedot

Harri J. Lehtonen, juristi
puhelin: 09 310 42668, harri.j.lehtonen@hel.fi

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sotepe.sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sotepe

Puhelin

+358 9 310 5015

Y-tunnus

0201256-6

6.5.2026

Juha Jolkkonen
sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan toimialajohtaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
sotepe.sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sotepe

Puhelin

+358 9 310 5015

Y-tunnus

0201256-6